

નિઝામી ગ્રંથમાળા નંબર ૩.

ઈંદની એક અનમોલ ભેટ.

સખનાર અને પ્રગટ કર્તા.

નિઝામુદ્દીન અમીરુદ્દીન કુરેશી.

માલેક-નિઝામીયા બુક ડેપો.

પાંચપટી—અમદાવાદ.

આવૃત્તી ૧ લી

પ્રત ૧૦૦૦

અગસ્ટ ૧૯૧૪

રમઝાન ૧૩૩૨

કીમત બે આના.

આ પુસ્તક પાંચપટી અમદાવાદમાં આવેલા ધી નિઝામીયા પ્રી. વર્ક્સમાં
શ્રી. નિઝામુદ્દીન અમીરુદ્દીન કુરેશીએ છાપ્યું.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય ૪૦૪૭

અમદાવાદ

ગુજરાતી ગ્રંથોના સંગ્રહ

૪૨

૭૮૬

બે બો લ.

લગભગ દસ વરસ ઉપર મેં આ વાર્તા લખી હતી, જે પહેલાં મુબમ્બઈ પ્રગટ થતા “કોહીનુર લક્ષ્મી” નામના માસીકમાં “રજની ચર્ચા” ના નામથી પ્રગટ થઈ હતી, તે બાદ સુધારા વધારા સાથે “પોલીટીકલ ભોમીઓ” પેપરમાં પ્રગટ થઈ હતી. અને આજે કેટલાક સુધારા વધારા સાથે પુસ્તકના રૂપમાં બહાર પાડવામાં આવે છે. આ વાર્તા મન ધડત અને કલ્પિત છે.

પાંચપટ્ટી

અમદાવાદ.

આપનોજ

નિઝામુદ્દીન એ કુરેશી.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૦૪૭ • વાર્ષિક

પુસ્તકનું નામ ઈદની અંડ અણખોલ લેર

વિષય ૬ - : ૩

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ઈદની એક અનમોલ ભેટ.

એક વાર્તા.

“શું તે વાતમાં વળુદ હશે?”
ધસલાખીઓનો મુકદ્દસ રમઝાન મહાનો શબ્દો - માસનો
સાંઘ દેખાવાની પુરો થયો હતો મુંઝવણ ધસલાખી વસ્તી ૧૧૧૧

લતાઓમાં ભારે ખુશાલી ફેલાઈ રહી હતી. બીડી બજારનો રસ્તો વચનાર અને ખરીદનારના પોકારથી ગાજી ચડ્યો હતો. આવા ખુશી ખુશાલી અને આવતી કાલે પરાઈમાં પધારનારા પતોળા મદના તફેવારની તૈયારી કરનારી રાતના અગાર વાગે હું મારા પતંગ ઉપર પડ્યો હતો. બેચાર પાસા ફેરવ્યાં પણ મુમલમાનોના લતાની પામેજ એટલે જ. જ. હોસ્તીટકની સામે મારૂ મકાન આવેલું હોવાથી કિંધ આવી નહીં તેથી પામે ટેમલ ઉપર પીતાં પીતા વધેની સીગારેટને સળગાવી બે-ચાર દમ લગાવી દીધા અને પ્રી આંગો બધ કરી પતંગ ઉપર પડ્યો. પણ એકાએક એક વાત સાંભરી આવતાજ હું મથાળે ટાકેલા ગાંદો પોકારી ઉડ્યો. “શુ તે વાતમાં વજુદ હશે?” મારા મનમાં આ સવાલ જન્મ પામતાજ તરતજ જવાબ મળ્યો કે હોય પણ.”

પતંગ ઉપરથી ઉડ્યો. હાથમાં વોર્ટીંગ સ્ટીટ લઈ મકાનને નાજી વાગ્યું અને ધબ ધબ કરતો દાદર ઉપરથી નીચે સડક ઉપર ઢલ્યો. મકાન સુકીને બીડી બજાર તરફ ચાલ્યો પણ ક્યાં જાઉં છું તેની ખબર નહોતી. બપ આજ મવારે માન મીત્રે કહેલી વાતમાં માઉ બપુ ધ્યાન રોકાઈ ગયું હતું. દર પગે તેજ પિયારો મારા મેગજમાં આવી રહ્યા હતા. બીડી બજારની કોનાકકથી જીવ કિચાટ થઈ ગયો તેથી કાન્યાદેવીના રસ્તે મની સુક અને પ્રી ત્યાંથી બોગીમદરના સ્ટેશને આગ્યો. જો કે અત્યારે રાતના સાડા અગ્યારનો અમલ થયો હતો તોગણુ સ્ટેશન ઉપર વીજળીની લાઇટ અને હેલ્લી લોકલ ત્રેનોના પેસેનજરોની ભીડભાડથી ખરી બપોર

ન હોય તેવું દેખાતું હતું. અરેંચાએક કલાક પેમેનજરોની ગરમડ સરમડ જેઠ બોરીબદરના પાછના રસાવી મોડીખાના તરફ ચાલવા માંડ્યું. મુંઝવણ રહેતના બીજા લનાઓ કરનાં મોડીખાનાનો લનો શાંત અને બધા વ્યાપારી વર્ગના કુટુંબોની પામનો હોવાની સાડા અગ્યાર વાગતામાંજ બેચે ચુકાડા પ્રવી રહી હતી.

હું મારે ઘેરથી અત્યારે કેમ નીકળ્યો ? એ સાચા મનમાં પેદા થઈ રહ્યો હતો. અને અત્યારે ક્યાં તરફે જઈ રહ્યો છું ? શું કરના જાઉં છું ? એ સવાલોએ મારા મન ઉપર વેગ નાંખ્યો હતો. બળી ચોપાળી, પાત્રવા કે બીજા કાંઈ દીવચાંપ સ્થળે ન જનાં મોડીખાના જેવા સુસાન રસ્તે શા પાટે આવ્યો ? આ વિચારો મારા મનમાં જન્મ લેતાંજ આજ સમારથી મારા મનમાં ખરકી રહેતી વાતની ફરી યાદ આવી ગઈ અને તે માટેજ ઘે ઉપર મારા મુખથી નીકળેલા શબ્દો ફરી નીકળ્યા “ શું હાનનં વતુ હશે ? ના ' ના ' તેઓ એવાનો નથી પણ કાલી હોય તો ? સાચું જુડું તો ખુદા જાણે પણ કેકનાર માણસ કાંઈ લાડ નથી. ”

એક વાત જે આજ મારા ગોઠ રહેતીએ મને કહી હતી અને જેને સાંભળી હું અભ્યવગીમા ગરકાર બની રહ્યો હતો તથા જેના વિચારોના વાદળાંઓ અનાજે મારા મન ઉપર કેલાઈ મયાં હતાં અને તેનાજ સખએ હું બારોગીમાં બેંગા બન્યો હતો, બાધીતો થઈતો અભ્યવો થઈતો હતો, હુશીયારીમાં બેગુન્ન થઈતો હતો. અત્યારે ક્યાં જઈ રહ્યો છું તેની પણ ખબર

નહોતી હુંકમાં એટલું કે મને મારા તન બદનનું લગારે ભાન રહ્યું નહોતું. જે વખતે હું તન બેડોશીની હાલતમાં મેળીખાનાની સડક ઉપરથી પસાર થઈ રહ્યો હતો તે વખતે પાપેતી બીલડીંગ માથી એક ઝીણી ચીચીઆરી સમજાઈ. જે સાંજનાંજ માન મન ઉપર ફેલાવતા કિચારોનાં વાદળાંઓ વિખેરાઈ ગયા અને હું તરતજ ચોંકીને ચારે બાજુએ જોવા લાગ્યો. તે બીલડીંગમાં અધાર તથા બીજે ડેડાણે ચુપડીડી પથરાએલી જણાઈ તેની ચીચીઆરીને માત્ર એક ખાલી ખ્યાલ સમજી અજાણ તથાતી નૈપારીમાંજ હતો કે ફરી તેજ ચીચીઆરી લગાર જોરથી પાડેલી સમજાઈ. બમ આ પાંખળી મને વિચાર આવ્યો કે પડેલી માંખળેતી ચીચીઆરી કાંઈ ખાલી ખ્યાલની પેઠે નહોતી પણ ખરેખર કોઈ દુખી દીલમાંથી નીકળેલી ખુબ હતી. હજુ હું આટલો વિચાર કરી મજાજી હકવાનો વિચાર કરતો હતો કે એક વંડુ ચીચીઆરીની આંખે નીચેનું વાક્ય સંભળાયું.

“ જાવ ! જાવ ! ચાલ્યા જાવ-તમારું કાંઈ નહિ વલે ”

આ સાંજનાંજ મેં હામ ભીડી, અને ગરીબની વડાઈ ચઢવાનો પકડો વિચાર કીધો. “ ખરેખર કોઈ અનાથ બાળા મદદ માંગી રહી છે, ખરેખર કોઈ બેવકુલ જુલમ કરી રહ્યો છે, મનિ ચાલ જાવ અનાથની સહાય કરવા તથાપર થઈ જા ” હું તરતજ પાંખે રચ્યો અને જે બીલડીંગમાંથી ચીચીઆરી સંભળાઈ હતી તે તરફ વળ્યો કે પાછી તેજ ચીચીઆરી ઉપલાજ અફસોસીનાં સ્વરમાં

સંભળાઇ. હું બનતી તાકીદે બીસડીંગની સીડી ઉપર ચઢી પહેલાજ માળા ઉપરનાં બારણા પાસે ઉભો રહ્યો. બરણ માત્ર મારો હાથ અડકવાથી ઉઘડી ગયું. એટલે હું સાવચેતીની સાથે અંદર દાખલ થઈ ચારે બાજુએ નીકળવા લાગ્યો. બારણામાં પેસતાં મારે અંધાર જણાયું પણ હીમત રાખી સામેના ઓરડા ઉપર નજર નાંખી તો તના બારણાની ઘાટમાંથી લેમ્પનું અજવાળું આગતું જણાયું. એટલે તે શાટની પાસે ઉભા રહીને નજર નાંખી તો ઓ મારા પરવર ! મેં શું જોયું ? બાણાની સામે છત્રીદાર પલંગ ઉપર એક તેર ચૌદ વરસની બાળા બેઠેલી હતી. જણીના સ્થિતિ ઉપરથી તે ગરીબ અવસ્થાની જણાતી હતી પણ રંગરૂપ અને મનડર ચેહરાના પ્રતાપે તે બલભત્રી પૈસાદાર બાળાને બાજુએ બેમાડે તેરી હતી તેણીએ અત્યારે ઘણીજ સાદી અને હલકી પોશાક પહેરી હતી પણ તેણી એક અપસરાનું બાન ભુલાવે તેરી દેખાતો હતો. તેણીની સાદી તથા હલકી પોશાક તથા અનુપમ રૂપ લેખ હું મનમાંજ બખડ્યો.

“ નહિ મોકતાજ ઝેર કા જીસે ખુબી ખુદાને દી. ”

તેણીના માથા ઉપરની હલકા ગુલાબી રંગની ઓઢણી પલંગ ઉપર પડી હતી તેથી તેણીના સુંદર ત્રિખરાયલા વાળ બાજુ બાજુ વીખરાઈ રહ્યા હતા. જાણે તે તેણીના રંગરૂપના દરબાન નામની થોડે પેકરો બરી ખુરી નજરથી જોનારને ધમકાવી રહ્યા હતા. તેણી અત્યારે મારે વીચારમાં પડી હોય તેવું તેણીના ચિંતાવુર

એકરો જોવાથી સાઝ દેખાતું હતું અને સાથેજ તેના ચેકરા ઉપર દુઃખ તથા મુસીબતનો ધમરાટ જણાતો હતો. તેણી પોતાના વિચારોમાંજ હતી કે પલંગની પામોનો પરદો ઉઘડાયો અને તેમાંથી એક ત્રીસ પાંત્રીસ વરસની વયનો યુવાન અંગ્રેજી લુગડામાં સજ થએલો નીકળ્યો. આ આવેલા માણસને જોતાંજ હું અજબ થવાની સાથે મનમાં બડબડ્યો “કોણ રાજા પ્રતેક જંગ !” હા તેઓજ હતા એમ ખાત્રી થતાં પાછા મારા વિચારોના પરિણામે હું બોલ્યો “આજે મારા રોડીએ કંડેલી વાત સાચી છે એમ રાજા સાહેબની આ ઠેકાણે મોઝુદગી હોવાથી ખાત્રી થાય છે માટે હવે તો અલિજ ઉભા રહીને પુરેપુરી ખાનમી મેજારી જોઈએ. ચાલો ! મારો ફેરો નકામો ન ગયો. હીક થયું કે બીજી જગ્યાએ ન જતાં હું આ તરફ નીકળી આવ્યો.”

તે પરદો ઉઘડાયો અને રાજા પ્રતેકજંગ બહાદુર યુવતીવાળા હોલમાં આવ્યા. અને પલંગ ઉપર પોતાની બેઠક લેતા ચાડતાજ હતા કે યુવતી પલંગ ઉપરથી છલાંગ મારી નીચે ઉતરી આવી, અને ફરી દયામણા ચહેરે બોલી.

“સાહેબ ! મને ન સતાઓ !”

“હું તને ક્યાં સતાવું છું ?”

“તારે આશું આરામ આપો છો ?”

“નહિ તો શું દુઃખ ?”

“ હા ! હજાર વખત દુઃખ અને દુઃખ ”

“ દુઃખ શાનું ? ” રાજ સાહેબ બોલ્યા—“તું લગાર પોતાના મનમાં જ ધનિપદ કરીને કહે કે આ દુઃખ છે ? વળી જોતો ખરી, હું કોણ અને તું કોણ ? મારું પોઝીશન જો ? મારી નામના જો ? પણ માત્ર આ તારા ગુલામી ગાંઠોની તાગીર સાંભળી અને તારા મનકર એકરૂની જગત જોઈ તને મારો બનાવવા અહીં બોલાવી છે માટે બહાલી...”

“ બસ સજ્જ સાહેબ ચુપ રહો ” યુવતી બહાલીનો સખ્દ સાંભળતાં જ બોલી “ આ સખ્દ અને આ કરતાં પણ વધારે સારા સખ્દોથી તેણીને બોલાવો કે જેણીએ તમોને રાજ બનાવ્યા છે. હું તો કાંઈ એવી ખુશસુખ પાત્ર નથી અને વળી તમારી પુત્રી બરાબર છુ માટે મને તો દીકરીના નામની બોલાવો. ”

“ અરે અરે ! આટલો ખો જુસો ? ” રાજ સાહેબ લગાર હસ્તા હસ્તા બોલ્યા “ તું મોકડી વેચ્યર છે એ તો મને આજે જ ખબર પડી ? લો ચાલો ત્યારે હવે તો હું તમો બહાલી નામનાર બેગમ સાહેબને મારા જીવનના માયેક, મારા મનના મુખત્યાર મહારાણી સાહેબના નામથી બોલાવીશ. ”

“ બસ રેકવ હો મજ સાહેબ તમારી જીવનને બેનારી વાતો ” આંખોના ડોળા ફેરવી યુવતીએ કહ્યું “ તમારે એ બધા ખીતાબ તમારા ઉપર આમાર કરનારી રાણી સાહેબને અર્પણ કરવા જોઈએ હું ખીચારી ગરીબ બાળા એ નામોને લાયક નથી. ”

“લે હવે મુક એ બદળતનું નામ” લગાર ગુસ્સે થવાનો ડાળ કરતાં નવાળે કહ્યું. “એતો આજ કાલમાંજ સ્વર્ગે સીધાવનારી છે માટે તું મારા પ્રેમને કપ્પલ કરી આવનારી ખરેખરી રાણીની પદવીને કપ્પલ કર.”

“હું અત્યાર સુધી તો આપને ખરા વિદ્વાન જાણતી હતી પણ તમારી આ વાતે મને બહુજ અશ્વોસીમાં ગરકાવ કરી દીધી કે તમોને હેવાનીયતમાંથી ઇનસાન બનાવનાર બદ્લી રાણીના માટે નિરલજતા ભરી વાણી ઉચરી તમો તમારું પાણી બતાવી રહ્યા છો. અશ્વોસ” નિશ્વાસ નાંખતી યુવતીએ વધુ લાંબાવ્યું “તમારા જેવા કામેલ અને ખાનદાનીને આવું અપકારી પાણું લગારે શોભતું નથી. માટે તમારે શરમ કરવી જોઈએ શરમ.”

“લે હવે તારી શરમને નાંખ ચુલામાં—અને હું જે કાંઈ કહું તે કર.”

“નહિ કદી નહિ”

“જો માની જા ?”

“જીવ જતાં સુધી તો નહિ માનું !”

બ્યારે સજ્જે યુવતીની દ્રવ્યમાં પુરેપુરી પામદી જોઈ ત્યારે લગાર નરમ બનીને પટાવતાં કહ્યું—“ખારી ! જો મારું કહ્યું માન ? હું તારો જીંદગી સુધીનો ગુલામ થઈને રહીશ.”

“ ફરી તમેજે મને નિરલજતા બર્પા શબ્દથી સંબોધી ? ”

“ ત્યારે શું તને બહાલી, મનહરણી, માનુની, મોહીની, ચતુરા, જલતા, રસીલી, છમીલી વીગેરે શબ્દોથી સંબોધું ? ”

“ નહિ પુત્રીના શબ્દથી ”

“ અફસોસ ! હું તને જેમ જેમ વધારે સમજતું છું તેમ તેમ તું મને વધારે ને વધારે પજવે છે માટે પ્યારી બંધી રીસ મુરી દઈ માની જ-જે મને નિરાશ ન બનાવ. હું તો તારો સાચો આગક તારો તાબેદાર છું, તારી નયન કટારીનો ધાયલ છું, તારા શેજતામ જેવા વાળનો ડસાયલો છું, તારા ગુલાબી ગાયોનો ગુલામ છું, તારા રૂપનો નોકર છું, અને તારા સુંદર તથા મન મોહક સૌંદર્યનો સેવક છું માટે બહાલી ! મને સીધો જવામ આપ, તું મને ચાક્રે તરંગોડ કે ગાલો આપ, પણ હું તો તારોજ છું, તારોજ છું, તારોજ છું ” રાજાએ પોતાનું છેલ્લું અંદાજી મેટમ આપતાં કહ્યું.

“ જાઓ જાઓ ! રાજા સાહેબ ગાંડા તો નથી થયા ? ” યુવતીએ લગાર વિચાર કરી જવામ આપ્યો “ રાનતી વખતે પીતાએ પુત્રીની પાસે એકાંતમાં ન બેસવું જોઈએ ”

આ સાંભળતાંજ રાજાના મીઝજના થર્મા મેટરનો પારો એકસો દસ ડીગ્રી ઉપર ચઢી ગયો એટલે ગુસ્સામાં આવી બોલ્યો—
“ બસ ચુપ ! ”

યુવતીએ હિમ્મત અને દ્રઢતાથી જવાબ આપ્યો “ચુપ શા માટે રહું ? જ્યારે નાગ શીપળ ઉપર વાત આવી ગઇ છે ત્યારે હું ચુપ કેમ બેસી રહું, તમોએ મને દગા ફટકાથી બોલાવી છે માટે હું ખુબો પાડીશ અને આખી ચાલીને જગાડી મારી મદદે બોલાવીશ. ”

‘પ્રથમ તે ખુબો પાડીને પરિણામ જોઇ લીધું ? ’ રાજા બોલ્યો-“ માટે નાકકના ટાડેલાં મુકાને માની મરજીને તાબે થા-જો હું તને માની રાખી બનાવીને રાખીશ. અને દુન્યાની બધી એક આરામતી વસ્તુઓ પુરી પાડી જીદગીની દરેક મોજમજહનો સ્વાદ ચખાડીશ ”

“ નહિ, મારે કાંઇ ન જોઇએ. ”

“ જો સમજીજા ? તારી ખુબો કોઇ નહિ સાંભળે તેમજ તારી મદદે પણ કોઇ નહિ આવે ”

“ નહિ કેમ આવે ? માની મદદે મારો ખુદા આવશે તે, મને તમારા પાપી પળથી છોડાવશે ”

“ સે હવે રહેા દે, ખુદાને શી ગરજ પડી છે કે તે મદદ કરશે ? ”

“ કેમ નહિ કરે ? યુવતીએ હિમ્મતથી કહ્યું “ મારી અસમતને તેજ બચાવશે તે સવે જગ્યાએ હાજર નાજર છે. માટે મારે તેનો ભરસો રાખવો જોઇએ. ”

“અસમત મસમતને નાંખ ચુકામાં અને હુ જે કહું છું તે માનીજા. ”

“ નહિ, અમમત ખરેખર મદ્યુણી સ્ત્રીનો શણગાર છે. અસમત નથી તો કાંઈએ નથી માટે જાઓ જાઓ. ”

“ નહીં હવે તો ધીર રહેતી નથી ” આટલું કહી રાજાએ યુવતીનો હાથ પકડ્યો એટલે યુવતી પોતાનો હાથ મુકામનાં બેલી-

“ હાથ મને મુકી દો, તમારો નાપાક હાથ મારા પાક હાથને ન અડાવો. હું ખુબો પાડીશ અને આખી ચાલીને જગાડીશ. ”

“ તારી ખુબોની દરકાર નથી ચાહે તેટલી પાડ્યા કર, આજે તો હુ નહીં મુક આડ આડ દીનમ થાા સમજાડુ છુ પણ તું લગારે હડ મુકતી નથી માટે બપ આજે તો ફેરવોજ છે. ”

“ નહીં નહીં ખુબ ખાતર નહીં આજે તો નહીં ” લગાર ચોંકીને ધરી બેલી “ આજે શુ ? પણ કોઈ કાળે નહીં, આ જીંદગીમાં તો નહીં, નહીં, નહીં. ”

“ તારી નહીં અને મારી હા-હવે જોઈએ બેમાં કોણ હારે છે ? ” રાજાએ યુવતીના હાથને આટલું કહી ઝટકો આપ્યો અને બાથમાં લેવો ચાડતોજ હતો કે યુવતીએ સમયનો સોચ કરી કરમરીને કહ્યું

“ આજની મુકદ્દસ રાતનો વિચાર કરો. રમઝાન મુબારકની વીદાયગીરીની રાત. આહ ! આજે જવા દો. તમોને હાથ જોડીને કહું છું કે આજે જવા દો ”

“ મારે તો બધી રાતો સરખી છે મારા મનથી તો રોજ ઈન્દ અને રાત શખ્મખરાત છે પણ ” રાજાએ લગાર વિચાર કરી કહ્યું. “ જ તને એકજ રાતની મોહકત આપું છું કાલે ઈન્દની ખુશહાલી તારી સાથેજ ઉજરીશ. ”

રાજાએ યુવતીને મુઠી દીધી અને ફરી પાને ટેગલ લપરના અંગને વગાડ્યો એટલે તરતજ પરના પડેલા દરરાજામાંથી ત્રીમ પાંચીસ વરસતી વયનો એક યુવાનીયો અદર દાખલ થયો, જેને જોઈ રાજાએ કહ્યું.

“ સતીલાલ ! આ હડીલી આજે પણ ગાનતી નથી ને જ્યાંજે જમરદસ્તી કરી ત્યારે કાલના વાયદાપર રાજ થઈ છે. ”

“ બાબક છેને ? તેથી ગમરાતી હશે ” સતીલાલે રાજાના કાનમાં કહ્યું. “ ક્યાં જવાની છે આજ નહીં તો કાલે ? આગ ક્યાં આનાજ ઉપર ખેસી રહ્યા છે પેલી સીતારામ ખીડીંગવાલા મકાનમાં આવી પોહચી છે, માટે આજની રાત ત્યાં પધાગે, પછી કાલે આને જોઈ લઈશ. ”

“ હીક ત્યારે લાવ મારી રોખી ”

રતીલાલે ખીટી ઉપરથી રાજની ટોપી આપી જે લઇને રાજ જે દરવાજામાં ઉભો હતો તે દરવાજા તરફ આવ્યો એટલે તરતજ હું દરવાજાની બાજુમાં કોટડીમાં સંતાઇ ગયો. રાજ અને રતીલાલ દરવાજાની બહાર જઇ બહારથી તાળું વાસી સીડી ઉપરથી ધબ ધબ કરીને નીચે ઉતરી પડ્યા તે વખતે મને મારી હાલત ઉપર બહુજ અફસોસ થયો, અને તે સાથેજ હું મારા મનમાં કહેવા લાગ્યો કે રસ્ત જતાં આ નકાની બલા માથે હોરી લઇ મફતમાં કેદ થયો પણ તે સાથેજ યુવતીની કદ ગી હાલતનો વિચાર આવતાંજ હું આ જગ્યાએ કેદ થવાને બહુજ લાભકારી સમજ્યો. આ વિચારોના કિલટકેર થઇ જવા પછી હું ઓરડીની બહાર નીકળ્યો અને યુવતીના હોલના દરવા ન પાસે ઉભો રહી ફાટમાંથી જોવા લાગ્યો.

યુવતી વિખરાયલા વાળે ખુરસી ઉપર માથું નમાવી પડી હતી અને તેની આંખોમાંથી ચોધાર આંસુઓની ધાર વહેતી હતી તેણીએ ખુરસી ઉપરથી માથું ઉઠાવી પોતાના વાળને ઠીક કર્યા અને ઓઢણું ઓઢી ઝટ તેણે પરદાના અંદરવાળા દરવાજાને સાંકળ દીધી અને પછી હું ઉભો હતો તે દરવાજાની તરફ વળી, મેં જોયું કે તે બહાર આવતી લશે તેથી હું ખસી ગયો. હા, તે બહારજ આવી અને મોટા દરવાજાને અંદરથી સાંકળો વામી પાછી પોતાના રૂમમાં ચાલી ગઇ અને ફરી ચોધાર આંસુએ પલંગપર બેસી બોલી.

“ઓ ખુદા! તું મને આ પાપીના પંજમાંથી બચાવજે. ઓ પરમાર દિગાર ! તું મને સ્થાય કરજે. મારું આ વખતે કોઇ નથી,

હું એકલી છું પણ ખુદા મને તારો ભરસો છે. મને મારા જીવની લગારે પરવા નથી પરંતુ અસમતની ભારે ચિંતા છે. હાય મારે ઘેર મારી શોધ થતી હશે, મારી માંએ રોધ રોધને મારા સાર પોતાની આંખો સુઝાડી દીધી હશે, અને મારા પિતાએ શોધ કરવામાં કાંઈ મળ્યા નહિ રાખી હોય' મારી બહેનોએ મારી માનો અને ભાઈઓએ પીતાનો સાથ દીધો હશે. ”

“ હાય ! તે કેવી અભાગણી ઘડી હતી અને કેવો દુષ્ટ વખત હતો કે હું મારે ઘેરથી ફેાધને ત્યાં મુકદ્દસ રમઝાન મહીનાની એકવીસમી તારીખ હોવાથી મજલીસમાં જવા સાર નીકળી હતી, મને શી ખબર હતી કે મારા ઉપર આવી વિપત્તીઓ પડશે, મને શુ માલમ હતું કે મારી અસમતના માટે રાજ્યએ ચાર ચાર પાંચ પાંચ માણસો મુકરર કરેલા છે. ”

“ ઓ ખુદા ! હું મારા પ્રાણની ખીલકુલ પરવા કરતી નથી પણ મારા પ્રાણથી વધારે પ્યારી અને જીવથી વધારે બહાલી અસમતની પરવા કરૂં છું ઓ ખુદા ! તું મને માફ શીયળ ભંગ થતા પહેલાં આ જહાનથી ઉપાડી લેજે અને પાપીણી બનતા અટકાવજે. ”

“ ઓ ખુદા ! મે તારા એવાતે શું પાપો કર્યા છે કે તેં મને આ દુષ્ટને પંજે રસાવી. નહિ નહિ તાહરો કાંઈ વાંક નથી, વાંક મારા કીસમતનો અને ભાગ્યનો છે. તુંજ મને બચાવશે અને

આ પાપીના પંજથી મુક્ત કરાવશે પણ હાય હું કેવી રીતે મુક્ત થઈશ ! દુષ્ટ જાએ છે તે વખતે દરવાજાને બહારથી તાળું વાસે છે અને બારીઓને બહારથી સાંકળો ચઢાવી દે છે, તેથી એકે માર્ગ નાસી જવાનો રહેતો નથી.”

“ અરે તે જરૂર કાલે આવશે અને ફરી મને સતાવશે માટે મારે ઉગરવા રસ્તો શોધી કાઢવો, પણ એકે રસ્તો એવો નથી કે જેથી હું ઉગરી શકું, હા એક રસ્તો છે કે હું આપઘાત કરી મારો પ્રાણ કાઢું પણ આપઘાત કરવાનીએ કોઈ ચીજ નથી પણ આ પરદાની રસી છે તે વડે ગળે શંસો ખાઈ મરી જાઉં અને આ પાપમય કૃત્યથી બચું મહાર પવિત્ર ઇસલામ હરામ મોહોતે એટલે આપ ઘાત કરી મરતાં અટકાવે છે તેથી એ કારણ પણ ન કરવું જોઈએ. ”

“ઓ ખુદા ! હવે તુંજ મહારી સહાય કર, નહાસવાનો રસ્તો નથી તેમ આપઘાત કરતાં તાહરો પાક મજહૂબ રોકે છે તો હવે મારે શું કરવું જોઈએ ? ”

તે યુવતી પોતાના મનમાં આવા તરગો અને વિચારો કરતાં પક્ષંગ ઉપર બેઠી અને પછી વિચારોના વમળમાં ગોથાં ખાતી સુધ ગઈ પણ હજી નિંદ્રાને વશ થઈ નહોતી, તેટલી વારમાં મેં મારા મનમાં નકકી વિચાર કર્યો હતો કે આ બાળાને જરૂર મારા જીવના જોખમે પણ આ પાપમય કૃત્યથી અટકાવવી જોઈએ. તેથી હું,

શમનું બારણું ઉઘાડી શમમાં દાખલ થયો. બારણાંનો અવાજ થતાંજ તે યુવતી ચોંકીને પલંગ ઉપર બેઠી થઈ ગઈ અને મારા તરફ મોઢકું કરી બેઠી.

“તમે કોણ?”

“માણુમ”

“માણુમ છો, એતો મેં જોયું, પણ કેમ આબા છો અને ક્યાંથી?”

“તમારી સલામ કરવા”

“શું તમે મને આ દુઃખમાંથી છોડવશો?” આનંદથી અજબ થતાં યુવતી બેઠી

‘હા, મારા જીવનના જોખમે’ મેં છાતી ઉપર હાથ મુકી ભગેનો આપતા કહ્યું.

“શી ખાત્રી?”

“મારું વચન.”

“મને ખીક લાગે છે કે તમે પણ તે પાપીના જેવા ન હોવ.” યુવતી શરૂ કરતાં બેઠી.

“ જહેન ! હું તેવો નથી. ”

“ શુ, તમે મને જહેન ગણો છો ? ”

“ હા, સમી જહેન કરતાં પણ વધુ. ”

“ ત્યારે ઓ બાપ ! મને મદદ કરનાર ગળી છીરના ! માયું કયો કે તમે કાણુ છો ? ” આંદમા આગી જઈ યુસ્તી પોશરી હસી.

“ હું તમારો ધર્માબાપ છું, તે કરતાં વધુ હાય નહિ બતાડુ, જે વખતે તમોને તમારા માતપીતાવી મેળવીજ તે વખતે સહુ ખુશામે કરીશ. ”

“ શુ તમે બધી વાતથી માહીતગાર છો ? ”

“ હા હું અહિ આતીને માહીતગાર થયો છું ”

“ ત્યારે ઓ બાપ ! મને જલ્દી આ દોષખ રૂપી ખરમાંથી મુક્ત કરવો ”

“ સખુર કયો, સખુરીનાં રણ મીઠાં છે ”

“ સખુર કરવાથી મારો જીવ જશે. ”

“ ગમરાવો નહિ જ્યાં સુધી મારો જી છે ત્યાં સુધી તમોને કાંઈ આગ નહિ આવે જ્યારે મારો જીવ જશે, ત્યાર પછી તમારો ખુદા માલીક છે. ”

આ સવાન જવાબ કરી હું ખુરશી ઉપર બેસી ગયો, અને યુવતીના માતપીતા અને ઠેકાણા વીશે પુછ્યું તેણીએ પોતાના માતપિતાના નામ કહ્યા એટલે મેં તરત તેને ઓળખી, કેમકે તે મારા એક નિવૃત્તિ બેન હતી અને મુખ્યથી સો માઇલ દુર આવેલા એક શહેરની રહેનાર હતી.

વાંચકો ! તમોને તે યુવતીના માગાપત્રું નામ નહીં જતાવું કે તે કોણ છે ? અને ક્યાં રહે છે ? અને શું કામ કરે છે, જ્યારે તે યુવતી પોતાની કદાપ્તિ પુરી કરી રહી ત્યારે મેં તેણીને કહ્યું ‘બહેન હવે તમે સુધ રહો સવારમાં તમોને હું આ ઘરમાંથી મુક્ત કરાવીશ. આ સાંભળી યુવતીએ કહ્યું.

“ અરે સગરમાં તો રતીકાલ જાવાનું લઈને આવશે એટલે તમને જોશે તો વળી નવી આશ્વત્થમાં આવવું પડશે માટે હાલ તરત મને અહિંથી લઈ જાઓ. ”

“ અત્યારે હું કેવી રીતે તમને મુક્ત કરાવી શકું ? બહારના દરવાજાને તાણુ છે તેમ કોઈ રસ્તો એવો નથી કે જ્યાંથી તમોને બહાર લઈ જઈ ! માટે અત્યારે તો સુધ રહો, હું સવારમાં જરૂર

મુક્ત કરાવીશ. અત્યારે તમે કોઈ વાતની ણીક રાખતાં નહીં અને મને સગો ભાઈજ સમજાવો, તમે તમારે ખુશીથી પલંગ પર સુઈ રહો છું છઞી ચેરપર સુઈ રહીશ.” મા સંભળી યુવતી પલંગ ઉપર સુઈ ગઈ અને છું છઞી ચેર પર પડ્યા પડ્યા નિયાર કરવા લાગ્યો કે હવે કેવી રીતે તેણીને અડિશ્રી મુક્ત કરાવું? અગર સવારમાં મને રતીલાલ જોઈ લેશે તો નકકામી પચાતમાં પડવું પડશે, આ રીતે વિચારમાં હતો કે એક યુક્તી હાથ આવી ગઈ, એટલે તરતજ તે યુક્તી યુવતીને સમજાવી દીધી અને નિરાંતે હું ઉઘમાં પડ્યો.

સવારના પાંચ વાગે યુવતીએ મને ઉઠાડ્યો અને કહ્યું “ ભાઈ મોકલું ઘોષ લો ! બરાબર છ વાગે રતીલાલ આવશે ” મેં દાતાય પાણી કરી લીધું એટલે યુવતીએ મને રૂમમાં એક કળાટ પાછવાડે સતાવાને કહ્યું એટલે મેં કહ્યું “ જ્યારે રતીલાલ આવશે તે વખતે હું સતાઈ જઈશ. ” આખરે છ વાગ્યા અને દરવાજો ઉઘાડવાને ખડખડાટ થયો એટલે તરત હું કળાટ પાછળ સતાઈ ગયો, રતીલાલનો અંદર આવતો જોઈ યુવતી મારા શીખવ્યા પ્રમાણે પલંગ ઉપરથી ઉઠી અને આવો રતીલાલ કહી તેને ખુરસી ઉપર બેસાડ્યો.

“ કેમ આજે કાંઈ મારા સારા ભાગ્યે તમે ખુશી દેખાવો છો.”

રતીલાલા યુવતીની ફેરવાયેલી હાલત ઉપર અજબ થતાં પુછ્યું.

“ હવે ખુશી ન થઈએ તો શું કરીએ. કાંઈ ખુશી થયા વીના છુટકો છે. ’

“ સાગમ ! હવે તમે સમજદાર ખરાં. કો આ નામો કમી દો! હું રાજાજી રાજ સાહેબને ખમર આપું છું કે તમે રાજ થયા છો. ”

“ ના હમણા નહિ, જરા થોભી જાવ માર કહેવું સાંભળી લ્યો. ”

“ ખુશીયી કહો ”

“ મારાં લુગડા મારી ગમીપ રીતિનાં જોત છે અને રાજા મોહમ અમીર માગુપ છે માટે મ્હાર આગે રાજા સાહેબની સામે રજમી લુગડા પહેરીને જોયવું જોઈએ વળી આગે મ્હનો શુભ તરે પર દેવાડી હુ મેનાં લુગડામા હોડે એ પણ દીક નહી માટે તો અત્યાગે વાવ રેશમી લુગડા વાલાને અને દરજીને તામડનોજ બોલાવી લાવો કે હુ મારા પગદુ લુહુ ખરીદુ અને દરજીને આપુ કે ત માજ સુતી તૈયાર કરી આપે ”

“ હા બહુ સાર અચારેજ હુ રાજા સાહેબના કાપડવાવાને અને દરજીને બોલાવી લાવ છુ, એટલે તમે તમારી મરજી મુજબ લુગડુ ખરીદ કરજો અને મીરાડાવજો. ”

રતીસલ આટલુ બોલી ઘરની બહાર ગયો એટલે યુવતીએ તરતજ દરવાજાની અદરતી સાંકળો દઈ દીધી એટલે મેં કબાટના ખંડાડેથી બહાર નીકળી યુવતીને કહ્યું ‘ તમે બેરો હું ગાડી

લખને આનું છું” આટલું કહી હું સડક પર આવ્યો. ભોગજેએ એક ખાલી વીક્ટોરીયા જતી હતી તેને બોલાવી અને બહાર ઉભી રાખી હું ઉપર આવ્યો અને યુવતીને એકદમ ચાંદર ઓઢાડી ધર ઉઘાડું મેલી નીચે ઉતરી પડ્યો ચાંદર ગાડીને બાંધી યુવતીની સાથે હું પણ સામેની બેઠક ઉપર બેસ્યો અને ગાડીવાલાને પરેશ તરફ જવાનું કહ્યું ગાડી ધમધમ કરતી અર્ધા કલાકમાં પરેશરોડ ઉપર જે. જે. હોસ્ટેલની પાસે વળી રહી એમ્ને હું યુવતીને લખને મારા મકાન ઉપર ગયો. હું ઘરમાં એકલો રહેતો હોવાથી કોઈ બીજો ન હોતું તેથી યુવતીને ઘરમાં બેસાડી અને ગાડીવાલાને પેમા આપી વિદાય કર્યો. જે વખતે યુવતીને પુરેપુરી ખાત્રી થઈ ગઈ કે હવે હું મુક્ત થઈ છું તો માન બહુજ ઉપકારો માનવા લાગી અને દર વખતે કહેવા લાગી કે ‘ભાઈ તમે મદદ ન કરી હોત તો મારું શું થાત?’

મેં તે બાદ ઘડીઆળ જોઈ તો સાડા સાત થયા હતા. એટલે તેજ વખતે મેં મારા ઘરનો બહોમસ્ત કરી યુવતીને લઈ સ્ટેશન ઉપર ગયો. અને રેલમાં સવાર થઈ બપોરના બે વાગે યુવતીના મકાને પહોંચ્યો. ઇફનો મુખારક દીવસ હોવાથી ઇન્કામી આલમમાં ભારે ખુશાલી થઈ રહી હતી, પણ માત્ર યુવતીના કુટુંબમાં ઈદના મુખારક દીવસે મોહરરમથી વધુ શોક ફેલાયો હતો પણ મારા જતાંજ તે શોક અનંદમાં ફેરવાઈ ગયો. તેના માબાપ અંતે ભાઈ બહેનોએ હર્ષના આંસુઓથી મારો આભાર માન્યો. યુવતીએ પોતાના કરમની કથા કદી સંભળાવી જે સબળી સર્વ કોઈ રાજના નામ પર શિટકાર અને મારા માટે દોઆઓનો વરમાદ વરસાવવા

લાગ્યા. મેં તેજ વખતે મુખમ્મદ રવાની રજા માંગી પણ મને એક દીવસ વધુ રોક્યો. બીજે દીવસે હું રાતની ટ્રેનમાં મુંબઈ જવા ઉપડી ગયો. ઘેરથી વિદાય થતી વખતે યુવતીએ એકાંત ભાગ શોધી મને કહ્યું

“ભાઈ! મને ભુકી ન જતા હમેશાં યાદ રાખજો.”

આ કહેતાંની સાથેજ તેણીના દીક્ષમાંથી એક ઝીણી હાથ નીકળી ગઈ.

હું મુખામ્મદ આવ્યો અને મારા કામકાજમાં ગુંથાયો, પણ દર વખતે યુવતીના વીચારો મનમાં ઘોળાયા કરતા હતા. વિદાય થતી વખતે કહેલા શબ્દોના ભણકારા સંભળાતા હતા. એકે પણ તે સુંદરીની યાદ વિના જતી નહોતી. એમ કરતાં છ માસનો ગાળો વીતી ગયો. એક દીવસે સવારમાં હું બેઠો હતો તેટલામાં તે સુંદરીના ભાઈનો નીચેનો કાગળ મને મળ્યો,

“તમેએ મહારી બહેનને જે દુઃખના દરીયામાંથી હુંમતી બચાવી છે અને માત્ર હમદર્દીથીજ જે મહેરબાની કરી છે તેનો બદલો હું તથા મારા મામાપ અને કુટુંબીઓ કોઈ પણ રીતે વાળી શકતા નથી, પરંતુ તમારી બહાદુરી, નેક નીચ્ચતી અને સાચ દીક્ષી જોઈ મારી તેમજ મારા વડીલોની એવી મરજી છે કે તમારા આભારોના એક અદના બદલા તરીકે મહારી બહેનને તમેને અર્પણ કરી દુઃખ સુખની ભાગ્યણ બનાવીએ. આશા છે

કે તમે આ અદના અગ્નને સ્વીકારશો. વળી અતારે આ લખી દેવું અયોગ્ય નહીં ગણાય કે મહાત્મા અને મહારા વડીલોની આ મરણને મહારી બેઠને બહુજ આનંદની સાથે સાંભળી પામ પમદગી બતાવી છે.

લી.

સ્નેહાધીન.

આ પત્ર વાંચી મહારા આનંદનો પાર રહ્યો નહીં કેમકે હું તે સુંદરીના સૌંદર્ય અને સીરતનો સેવક બની ચુક્યો હતો તેથી તરતજ નીચેનો જવાબ લખ્યો.

“મેં મહારી ફરજ બજાવ્યા કરતાં કંઈ પણ વધુ કયું નથી. હું મહારા મોદયા પ્રશનસીય સમજું છું કે તમારી બહેન જેની અસમતદાર બાનુ મારી દુઃખ સુખની ભાગ્યણુ બને. પરંતુ હું મારા વડીલોની રજા સિવાય એકે કાગલું ભરી શકતો નથી જો કે તેઓ મને આ કામમાં ના પાડશે નહીં તેા પણ તેઓની મરજી પુછવી મારી ફરજ હોવાથી આજે તેઓને લખુ છું. જવાબ આવેથી તરત ખબર આપીશ.

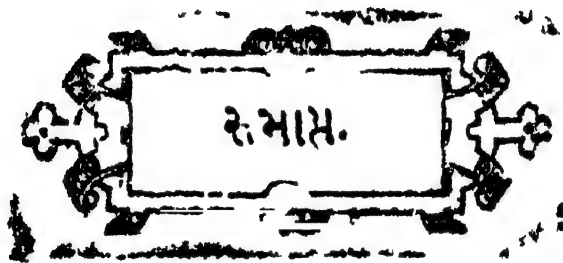
લી. તમારોજ.

મારા વડીલોએ મારો પત્ર જોઇ મને દેશમાં બોલાવ્યો અને ફરી તે સુંદરીની હકીકત સાંભળી લગ્નના માટે રજા આપી. વાંચકો તે આદ આવતી ઇદના શુભ દીવસે હું તે સુંદરીની સાથે લગ્ન માંડથી જોડાયો.

આજે લગ્નને પાંચ ઇંદ વીની ચુકી છે હુ જ. જ. હોસ્પીટ-
લના નાના મકાનને સલામ કરી બાયબ્રા સ્ટેશનની પાસે બંગ-
લામાં રહેવા ગયો છું. અને અત્યારે સારી આવકનો ધણી હોવા
ઉપરાંત બે ગુલામ જેવા બાળકોનો બાપ પણ થયો છુ ગયા વરસ
ની ઇંદના દીસે મેં મારા મોટા દીકરાને પાસે બેસાડી મારી પાંચ
વરસ અગાઉની હકીકત કહાણી રૂપે સંભળાવી કહ્યું કે “બેટા
આજના ઇંદના શુભ પ્રસંગે તારી માને હુ મેળવવા પામ્યો છું તે
તારી માનો મારા માટે “ધંની એક અનમોલ ભેટ”
થઈ પડી છે”

આ કહેની વખતે મારી ન ૧૨ મારી વડાની સુંદરીના તરફ
હની જેણી તે વખતે મારા ઓળખીતાઓને ઇંદના ટાંકણે રંધાવી
સેવ તથા શીશુરમો મોકલવાની ગરમડમાં હતી, પણ મેં ઉપના
શબ્દો કહ્યા તે વખતે તેણીનું સરગુ ધ્યાન મારી તરફ રોકાયું
હતું તેથી ઉપલા શબ્દો સાંભળનાજ તેણી મારી પાસે આવતાં
બોલી. “ધંની એક અનમોલ ભેટ!” તમે છો કે હુ છું તે તો
પરસ્પર દિગાર સારી પડે જાય છે આ સંભળી મેં તેણીનો હાથ
પકડી પાસે કાઢ્ય ઉપર બેસાડી કહ્યું મારા માટે તો “ધંની એક
અનમોલ ભેટ” તમ છો જો તમે ન હોત તો આ ગુલામ જેવા
જાડીલા હું ક્યાંથી મેળવવા પામત!” મારી વડાનીએ વડાણથી
નાના બેટાને ચાંપતાં કહ્યું “મોટાને તો તમે મારી કહાણી
કેહી હવે નાનાને પણ બે વરસ પછી સંભળાવજો.

આ સાંમળાઈ જ મહારા વહાલા વાંચકો મેં વહાલમાં આપી
મહારા ગુણેશનામ જોડીલાઓને પ્યાર કરાની માં મારી “કહની
એક અનમોલ ભેટ.” ને પણ એક હેતુ અન્યુ.. અન ક્યું.

પ્રખ્યાત અને ઘેર ઘેર વંચાતી.

જંગે ત્રી પોલી

અથવા

ઇટાલીયન ટર્કીશ લડાઈ.

નામની અતી મનહરણુ વાર્તા થુ તમોએ વાંચી નથી ? જો ન વાંચી હોય તો તરતજ એક પોસ્ટ કાર્ડ લખીને મંગાળી લ્યો. ફક્ત બાર બાર આનામાં તેનો એક એક ભાગ મળે છે અને ચારે ભાગ રૂપીઆ ત્રણમાં વેચાય છે. પોસ્ટેજ ખર્ચ ચારે ભાગના ચાર આના વધુ થશે.

તેમાં શું છે ? તે તમો જાણો છો ?

ના.

જાણતા હોયતો દરેક ભાગમાં આવેલી હકીકતોના સાંકળીઆ વાંચો.

ભાગ પહેલામાં આ વાંચો.

લડાઈનું અલ્ટીમેટમ, લડાઈમાં જત્રાની ઇચ્છા, ત્રાગલમુત્ર ગાપ અથવા ત્રીપોતી, બાબે આલી, આલપસ પહાડની તલેટી,

અગત્યની આજ્ઞાઓ, દોલમા બાગચા, તુરકી તારપેટોની હીનચાલ,
ગાઝી અનવરખે, ઇટાલીયન માંગણીઓનો અનાદર, જીવ કુરખાન
કરવાનો કરાર, ઇશ્વાહીમ અસીર, જંગી કાઉન્સીલ, કેરોની મુલાકાત,
ખોટા પરિણામની શરૂઆત, અલ અમાન, અલ હરીઝ, સેનસર શીપ,
નાદિરશાહી હુકમ, બેતાબ બાબા, ઇમામુલ યમન યહયા એલી.

આતો પહેલા ભાગનું સાંકળીયું થયું

હવે બીજા ભાગમાં વાંચો

ઇટાલીયનો વિરૂદ્ધ મીસર વાસીઓ, કુરખાની, આંધળે બહેરું
કુટાયું, બાહોશ તુરકી અમલદારો, ત્રીપોલી જવાની તબ્યારી, ૫૨ી
બેહોશ થયો, સમુદ્રની સહેલગાહ, ખરી ખેર ખ્વાહી, અણુધારી
આફત, ખુનનુ કાવતરું, બે નવા દોસ્તો, યક નશુદ દો શુદ, મદદના
શિરીશતાઓ, અસગર, પાસેરામાં પહેલી પુણી, તેજ પુરાણી સેનસર
શીપ, હેં આ શુ થયું ?

બીજો ભાગ વાંચ્યા બાદ

ત્રીજા ભાગને વાંચો

બહેરું શી સખીલિલ્લાહે, દુઃખી દાસ્તાન, હમદર્દીનો જ્વેશ, લશ-
કરી ઇસમીતાલ, પાર્લામેન્ટની બેઠક, બેદ ભરેલી હિલચાલ, કામની
બહેંચણી, શયતાનને ઘેર વધી, અરબોની મહેમાનદારી, જુલમી
ઇનસાફ, બાન્શાહી ખાઈ,

ત્રીજો વાંચી રહ્યા એટલે હવે ચોથા ભાગને જુઓ.

મુંગાજોમાં બહેરો, ખુમ ગુઝરેલી જે મિત્ર જેડેજે, દીવાને દો,
પ્રેમની પ્રેમીજો, મુંદર મેદાન, ખનગાઠી. મુકામજાની તથાગી,
મજબૂ દોડી પીતાનો દેશ બકત પુત્ર, બપર આરોપ, નસાક
માની તરંગારી, ઇલાકીયત દાવાની દલીલ, સુત્રી બચ્ચે સોપારી,

આ ચાર ભાગ વાંચી રહ્યા બાદ

તમે આ રસીકી લડાયક વાર્તા માટે શુ મન ધરાવો છે તે
લખી જણાવજો. ત્રીજા અને ચોથા ભાગોમાં

૧ શેખ સનોસનો વાવટો

૨ નામદાર અતવર પાશા

૩ તરકીશ તોપખાનાનું લશકર

૪ હીઝ એકસેલન્સી હસનપાશા

ના મુદર ફોટો ઉપા આર્ટ પેપર ઉપર આપ્યા છે.

લગભગ સારા ચારસો પાનાના દલદાર પુસ્તકના ચારે ભાગની
કીમત ફક્ત ત્રણ રૂપીઆ છે. તરતજ મંગાવો.

નિઝામીયા બુક ડેપો.

પાંચપટ્ટી-અમદાવાદ.

નિઝામી ગ્રંથ માળા.

હાલમાં અમારા તરફથી નિઝામી ગ્રંથ માળા બહાર પડવાની શરૂઆત કરવામાં આવી છે. પહેલા નંબર તરીકે

મઝહબી નોંધ પોથી

બહાર પાડવામાં આવી છે જેની કીંમત એક આનો રાખી છે તેમાં ઇસલામ મઝહબને લગતી બધી બાબતોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. દરેકે દરેક ઇસલામીએ આ પુસ્તક પોતાની પાસે રાખવું જોઈએ વળી ગ્રંથ માળાના બીજા નંબર તરીકે

ફાકામાં રોઝો

નામની ઇ સ. ૧૮૫૭ ના બળવાના ભોગ બનેલા દીક્ષીના બાદશાહી કુટુંબને લગતી એક દર્દ બરી દુખી કહાણી છે. જે બાંચવાધી ચઢતી પડતીના ચિતારનો નકશો આંખો આગળ આવી જાય છે. કીંમત એક આનો ત્રીજા નંબર

ઇદની એક અનમોલ ભેટ

નામની અતી દીલ ચસ્પ અને ભેદ ભરી વાર્તા છે. જે એક વખત શરૂ કર્યા પછી પુરી કીધા વિના ચન પડતું નથી. કીમત બે આના ચોથા નંબર તરીકે

અમારા નબી

નામનું અતી જરૂરી અને ઇસલામ ઉપયોગી પુસ્તક બહાર પડશે જેમાં હઝરત રસુલે અકરમ સલ૦ ની મુજારફ જીંદગીનો જરૂરી જોડવાલ સાદી અને સરળ શુજરાતી ભાષામાં લખવામાં આવ્યો છે કીમત બે આના.

એ ઉપરાંત નિઝામી ગ્રંથમાળાના બીજા નંબરો ખુબુ લખાઈ રહ્યા છે તૈયાર થયેથી ખબર આપવામાં આવશે.

નિઝામીયા બુક ડેપો, પાંચપટ્ટી-અમદાવાદ.

જંગે ત્રીપોલી

વાંચ્યાં બાદ અગર કોઈ પણ વાર્તા વાંચવાન

જરૂર પડે તો તે

બાલકન લડાઈ

તે લગતીજ વાર્તા હોવી જોઈએ. બાકોરા ઇમલામી લેખક ના. નિઝામુદ્દીન ફરેશીએ પ્રખ્યાત જંગે ત્રીપોલી નામની વાર્તાના ચાર ભાગ લખવા પછી ચાલુ સમયની બાલકન લડાઈના કેટલાક ખનાવોને

વફાદાર સુફીઆ

નામની અતી દીલચસ્પ વાર્તાના રૂપમાં લખ્યા છે. જેવી રીતે જંગે ત્રીપોલી વાંચકોનો ચાહ મેળવવા પામી છે તેવીજ રીતે આ વાર્તાએ પણ દરેકે દરેક વાંચકનું મન હરણ કરવામાં ક્ષતેહુગતી મેળવી છે. કીમત માત્ર આઠ આના પોરેજ જુદું.

નિઝામીયા બુક ડેપો.

પાંચપટી-અમદાવાદ.

